

Zürich, 2008 április 20.

Veszélyeztetett magyar könyvek.
(Feljegyzés pro memoria)

A nyugati országokban nagyobb mennyiségű értékes magyar könyvek vannak a megsemmisítés veszélyének kitéve!

Az elmúlt évtizedekben a nyugaton él magyaroknak az otthoni családtagok és barátok előszeretettel ajándékoztak könyveket. Többnyire művészeti, földrajzi és történelmi témájú, szép kiállítású műveket, albumokat. Ezeket egyrészt mindenkor lehetett postán küldeni és amikor utazni lehetett egyszerű volt vinni. Másrészt az ajándékozók biztosak lehettek benne, hogy a megajándékozottak a könyveket szívesen fogadják. (Ehhez jönnek még az általunk otthon szép számmal vett és kihozott könyvek).

A megajándékozottak generációja kihalófélben van. Gyerekeik még ha beszélnek is, de csak ritka esetben tudnak és szeretnek magyarul olvasni. A magyar könyvekkel mit kezdeni nem tudnak. Helyük a tárolásukra nincsen. Az itteni antikváriumba nem veszik őket át. Tehát egy ideig állnak valahol ládákbán a pincékben (ahol megdohosodnak) majd a szeméttetőbe kerülnek.

Visszaszállítani Magyarországra?

Az örökösöktől elvárható, hogy: A könyveket (banános)ládákba becsomagolják, egy a végrendelkezési iratok között “megadott címet” értesítenek és a ládákat rövid ideig tárolják.

Az örökösöktől NEM várható el, hogy: az állományról jegyzéket készítsenek vagy azt bármilyen szempont szerint osztályozzák. Továbbá, hogy a “megadott cím” után kutassanak, a ládákat huzamosabban tárolják vagy elszállítsák.

A magyar antikváriumok hajlandók eljönni értük kocsival (egy antikváriumban legalább is így nyilatkoztak), ha egy címjegyzék alapja úgy téli meg, hogy ez nekik minőségileg és mennyiségileg megéri.

Ez az út gyakorlatilag nem járható! A visszamaradtak nem készítenek ilyen jegyzéket és nem várhatnak addig, amíg válasz jön. Azonkívül EGY örökbehagyótól csak ritkán marad annyi minőségi könyv, hogy azért érdemes lenne kijönni. (A visszamaradtakat sürgeti az idő, tehát a könyvtárat kimazsolázzák és a többit viszik a szeméttetőbe. A maradékot úgyis el kellene vinniük.)

Amennyiben magyar oldalról kívánatosnak ítélik meg ezen könyvek megmentését és hazaszállítását, legyen az üzleti vagy karitatív célokra, úgy a következő lehetőséget ítélem meg realisnak:

1. Az örökbehagyó az idevonatkozó aktái között hagyja meg (a 3.1. alatt említett lap), hogy az örökösök az általuk nem igényelt magyar könyveket tegyék (banános)ládákba és hívják fel a “megadott címet”, hogy ezek záros időn belül (2 nap) vigyék el őket.

2. A “megadott cím” egy régiókénti (önkéntes) személy aki erre vállalkozik és a megfelelő tárolóhellyel rendelkezik. Mivel a “megadott cím” idővel változik, az örökös a Magyar Követséget hívja fel és ott adják meg neki, hogy az ő részére most ki az illetékes “megadott cím”.
3. A Magyar Követségnek (Kulturális Osztályának, ha van ilyen):
 - 3.1. Ki kell dolgoznia egy többnyelvű lapot amelyen az áll, hogy kéri az örökösöket a felesleges magyar könyveket beládázni és a követséget, felhívni (Tel. szám, Fax, E mail) ahol megmondják, hogy ki a jelenlegi regionálisan illetékes “megadott cím”. (Ill. ők értesítik a “megadott címet”, hogy az örökössel vegye fel a kapcsolatot.)
 - 3.2. Ezt a lapot el kell juttatniuk minden potenciális örökbehagyóhoz és megkérni őket, hogy ezt tegyék a végrendelkezési aktáikhoz.
 - 3.3. Fel kell állítaniuk és naprakészen vezetni a “megadott címeket”.
4. A “megadott címek” begyűjtik a ládákat és jelentik az állományt egy “központnak” (ami megintcsak lehetne a Követség), amely a fuvarot organizálja (pl.üresjáratú teherautó).

A probléma fennáll és az idő sürget! (Az én pincém is tele van!)

Oplatka Gábor

Budapest, 2008. június 12.

Dr.Vraukóné Lukács Iona

kuratóriumi titkár részére

Kárpátaljai Magyar Iskolai Könyvtárakért Alapítvány

Igen Tisztelt Kedves Kolleganő!

Múlthavi csongrádi beszélgetésünkre hivatkozva keresem Önt egyúttal elnézést is kérve, hogy eredeti szándékom ellenére csak most, némiképp késve, tudok jelentkezni.

Minden bizonnyal emlékszik arra, hogy a nyugati magyar emigráció egyik jeles, Svájcban élő képviselője, Oplatka Gábor akadémikus könyvfelajánlása kapcsán váltottunk szót, aki messzemenően egyetértene azzal, hogy a könyvadományok Kárpátaljára és Vajdaságba kerülhessenek. (A professzor úr levelét – szíves tájékoztatására – mellékelem .)

Nagyon sajnáltam, hogy objektív okok miatt a kárpátaljai könyvtárosok nem lehettek jelen a csongrádi találkozón és ott csak a vajdaságiak figyelmét tudtam felhívni erre az egyedülállóknak tűnő lehetőségre. Értesülesem szerint a Miniszterelnöki Hivatal Nemzetpolitikai Ügyek Főosztálya illetékeseinek nemcsak tudomása van a felajánlásról, hanem konkrét segítséget is kívánnak nyújtani annak érdekében, hogy a könyvadományok **el is juthassanak** Kárpátalja és Vajdaság köz-, illetve iskolai könyvtáraiba.

Természetesen a lehetséges támogatás csak akkor képzelhető el, ha az érintettek egyrészt értesülnek az Oplatka úr által tett – és minden bizonnyal követőkre találó– felajánlásról, másrészt

pedig Kárpátaljáról – konkrétumokat tartalmazó – megkeresés is érkezik a Miniszterelnöki Hivatal Nemzetpolitikai Ügyek Főosztályához.

Visszaidézve kellemes és Önnek köszönhetően igen tartalmas beszélgetésünket, melynek folytatását remélni merem, jó szívvel bízom abban, hogy ezek az információk a kolleganő révén eljutnak Técsőre, Viskre, Nagydobronyba meg ahova szükséges és a kárpátaljai könyvtárosok **lépni is** fognak. Az esetleges kérdésekre minden bizonnyal válaszolni tud az a Meh munkatárs (.....), aki ismeri a felajánlás hátterét és az eddigi történetekre is rálátása van.

Abban a reményben, hogy Ön közreműködésével Kárpátaljáról mihamarabb kezdeményezni fognak Budapest felé

tisztelettel köszönti:

Bálint-Pataki József

2008. június 20.

A B variáció, egy esetleges itteni találkozó reálisabbnak tűnik, annál is inkább, hisz akkor tudnánk érdemben előrelépni, ha a Miniszterelnöki Hivatal illetékesével, Kulcsár Szabó Enikővel (e-mail: kulcsarszabo.ernone@meh.hu;

tel: 441 2323) közösen ötletelnénk, hogy kit és miként lehet bevonni az akció sikerre vitele érdekében. Jómagam látok esélyt a pozitív fordulatra, hisz ígéretet - anyagi természetűek is - lennének a MeH irányából éppen nevezett kolleganőnek közvetítésével.

Ezért is bátorkodom szorgalmazni a minimum hármas találkozót, amire én bármikor kész vagyok, akár a közeljövőben, akár a tisztelt két hölgy szabadságának függvényében - a nem túl távoli jövőben

Bálint-Pataki József

2008. Június 20.

...ez sokkal nagyobb feadat, mintsem gondolnánk. Az úr által feadott alternatívák jó kiindulási alapot adhatnak ahhoz, hogy merre induljunk, ha egyelőre még csak gondolatban is, a megszervezést illetően.

Bátorkodom javasolni, hogy üljünk le először talán együtt, már tervekkel, s gondoljuk addig azt is át, kit/kiket kell és lehet bevonni e munkába. Nem nagy, de ütős -befolyásos, gyakorlott stb- kis csapatra gondolok.

Ha esetleg a nyári szabadságolások előtt Önt útja az országnak ebbe a részébe vezetné, örömmel venném, ha sort keríthetnénk e találkozóra itt, Nyíregyházán. Ám ha gyorsabbnak, eredményesebbnek ítéli, akkor utazom én Bp-re. Ez kisebb-nagyobb rendszerességgel egyébként is előfordul, de tervezhető is.

Kérem, hogy fenti gondolataimat mérlegelje, s jelezze: Ön szerint hogyan léphetünk előre...

2008. augusztus 1.

KÁRPÁTALJAI MAGYAR PEDAGÓGUSSZÖVETSÉG
TANKÖNYV-ÉS TANESZKÖZTANÁCSA

92002 Beregszász,`

Olga Kobiljanszkaja u.17.

Tel./fax:380-3141/4-32-59
E-mail:kmpsz@azm.uz.ua

Dr.ZilahyLászló
Főigazgató-helyettes Úrnak
Miniszterelnöki Hivatal
Nemzetpoliitikai Ügyek Főosztálya

Tisztelt Főigazgató-helyettes Úr!

Tudomásunkra jutott, hogy Oplatka Gábor, Svájcban élő nemzettársunk a nyugati országokban a magyar származásúak fokozatos nyelvvesztése folytán feleslegessé vált értékes könyvek megmentésén fáradozik. Teszi ezt azon magyarok érdekében, akikben a könyvekben rögzített magyar szellemi értékek a nemzettudat erősítését szolgálnák, ha hozzájuthatnának ezekhez az értékes kiadványokhoz. Az anyaország határain kívül rekedt egyik legkisebb, de kétségtelenül a legsanyarúbb anyagi és szellemi viszonyok között élő kárpátaljai magyarság körében igen erős igény mutatkozik a Gutenberg galaxis legkisebb porszemére is, annál inkább értékes összetevőire. Ennek oka az anyagi nehézségek mellett a kereskedelmi hozzáférés lehetőségeinek a hiánya. Ezért az lenne a tiszteletteljes kérésünk, hogy amennyiben valósággá válik Oplatka Gábor úr kezdeményezése, juttatnának a könyvekből a Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség részére, ahonnan Kárpátalja magyar oktatási intézményeibe jutnának el a könyvek. A Kárpátaljai Magyar Iskolai Könyvtárakért Alapítvány nyíregyházi székhellyel működik, és eddig is sokszor számíthattunk a segítségükre. Bizonyára ebben az esetben is készek közreműködni (az alapítvány képviselője: Dr Vraukóné Lukács Ilona, 2 0 / 4 1 2 8 9 3 9 , kamika07@freemail. hu) . Főigazgató- helyettes úr segítségét előre is köszönve tisztelettel,
Beregszász, 2008 . augusztus 1 .

Gönczy Sándor a Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség
Tankönyv- és Taneszköztanácsának elnöke

2008. szeptember 30.

Feljegyzés

.....

Tudomása van az alapítványnak Oplatka Gábor, Zürichben élő honfitársunk „segélykiáltásáról”, miszerint a Nyugaton élő honfitársaink birtokában lévő értékes magyar nyelvű könyvállomány óriási veszélyben van.

Feltétlen elgondolkodtató és megoldási terv kidolgozását sürgető a helyzet!

Akkor, amikor a szomszédos országokban élő, határon túl ragadt magyarok lakta területeken élők anyanyelvi dokumentumokkal való ellátása megoldatlan, nem hagyhatjuk könyvek százezeit veszendőbe menni Európa másik felében.

Javaslatunk:

- Elsősorban Európa, de más földrészek országaiban működő magyar kulturális közösségek feltérképezése ösztöndíj-támogatással (Egyetemisták, fiatal kutatók)
- E közösségeken keresztül egy felhívás eljuttatása egykori emigránsokhoz, leszármazottaikhoz, melyben a közösséget megjelölik, mint a fölöslegessé vált magyar nyelvű könyvek gyűjtőhelyét, ill. mint a gyűjtés szervezőjét

- Az érdeklődő határon túli területekről, ill. az anyaországból érintettek/hozzaértők – erre a célra kidolgozott ösztöndíjrendszer támogatásával - évente meghatározott (max. egy-két alkalommal) egy-egy gyűjtőhelyet felkeresnének, s a hasznosítható dokumentumokat kiválogatnák.

- A kiválogatott dokumentumok egy országból egy tételben (konténer) egyszerre történő szállításának megszervezése. Ez irányulhat egyenesen a célországba, ahol fogadókészség van a nagy mennyiségre, vagy fogadható Magyarországon, ahol a továbbosztás történik.

- Utóbbi esetben szükséges a továbbszállítás feltételeinek megteremtése is.

- Javasolható az e feladattal megkeresett magyar közösségnek, hogy esetleg ők maguk is szervezhetnek árusítást, s a befolyt összeget utalják egy megadott számlára (Ez lehet az alapítványé is. Kisebb „cég/szervezet” esetén sokkal jobban nyomon követhető a pénz útja), amelyből előzetes megállapodásnak megfelelően ezt a programot lehetne támogatni, ill. dokumentumokat vásárolni, azt továbbadni.

Vraukóné Lukács Iлона –

Kárpátaljai Magyar Iskolai Könyvtárakért Alapítvány (KAMIKA)

2008. november 11.

KÁRPÁTALJAI MAGYAR ISKOLAI KÖNYVTÁRAKÉRT ALAPITVÁNY -
KURATÓRIUM TITKÁRÁNAK

Dr. Vrakóné Lukács Ilonának

Kedves Dr.Vrakóné Lukács Iлона,

Pillerné Tirczka Éva vagyok São Paulo, Brazíliából. Azért jelentkezem, mert hallottuk Kunckel Ildikótól, a délamerikai-magyarországi összekötőnkől, hogy érdekel Titeket magyar könyv.

Itt a Sao Pauló-i Magyar Házban, több mint ötezer használt magyar könyvünk van. Ez az elmúlt évek folyamán lassan összegyűlt, mert sajnos a könyvek valahai megvásárolói, a mai generáció nagyszülei, lassan meghalnak és míg azok gyermekei még tudtak és olvastak magyarul, az unokák már sajnos nem tudnak olyan jól, hogy magyar könyv olvasása élvezet volna számukra. Ezek az unokák a nagyszülők nagy házaiból, már kisebb lakásokba is költöznek és végül már nem tudják, hogy mit csináljanak a nagyszüleik magyar könyveivel. Zuzdába azért nincs szívük küldeni és mikor megtudják, hogy mi a Magyar Házban fenntartunk egy magyar kölcsönkönyvtárt, boldogan ideszállítják a könyveket.

A Magyar Ház egyik termében mintegy 4000 könyv van leltározva, amit az internetbe is be szándékozunk tenni, de sok könyvből van dupla sőt sokszor 3. 4. példány is. Ez lassan megtömte a rendelkezésre álló raktártermünket.

Ugyanakkor több helyről hallottuk, hogy az elcsatolt területeken örülnének magyar irodalomnak, mert ott nem nyomtattak magyar könyveket. Most hogy konkrétan hallottuk a Ti organizációtok nevét, jelentkeznék a következővel:

Egy köbméteres ládában, 542 használt magyar könyv indul nemsokára hajóval Európa felé, egy hajóstársaság jóvoltából, aki azt a rakományt majd odaérkezésekor a hamburgi kikötőben, egy raktarhelységben leteszi. Azt még nem sikerült megszervezni, hogy Hamburgból a könyvek hogyan kerüljenek Budapestre, de mivel ez a hajóstársaság, aki ingyen hajlandó átvinni a könyveket és valamikor ez év végén indul a hajó, rögtön indítani kellett a könyveket a hajóstársaság becsomagoló raktárjába. Nem volt idő, hogy az időközben irt leveleinkre, a válaszokat , hogy ki kér használt könyv-adományt, megvárjuk. Nem akartuk eljátszani ezt a lehetőséget, hogy a könyvek legalább Európába eljussanak - ingyen, mert ez a hajótranszport lett volna, természetesen, a könyvszállítás legdrágább része.

Egyik lehetőség, hogy Hamburgból valamelyik Hungarokamion, (magyar teheautóvállalat) amelyik oda árút szállított és üresen indul vissza, szíveségből Budapestre vigye a könyvesládát. Erre már volt példánk a múltban. Budapesten már van egy magyar Református Egyház, amelyik felajánlotta, hogy a könyveket saját raktárjában tárolja, sőt, szétcsomagolja, annyi kisebb csomagra, amennyi könyv igénylő jelentkezik.

Szóval ez a Hamburg-Budapest-i szakasz eddig még nincs megoldva, de leveleinkre remélünk válaszokat kapni.

Amennyiben tehát Titeket Kárpátalján érdekel használt magyar könyv, szóljatok vissza.

Ha továbbá volna valami ötletetek, a könyvek Hamburgból Budapestre vagy sőt, egészen Kárpátaljára való szállítására, boldogan vennénk tanácsotokat.

A napokban az USÁban székelő Külföldi Magyar Cserkész Szövetség is fel fogja keresni levelével a Kárpátaljai Magyar Cserkész Szövetséget, (levelem másolatát nekik is elküldöm), mert úgy tudjuk, hogy azok szépen működnek és nekik is fel lesznek ajánlva a könyvek.

Ahogy jelzed érdeklődésedet, küldöm a könyvek listáját.

Szívélyes üdvözlettel, Piller Éva

2009. május 15.

Hagyaték programot indít a Miniszterelnöki Hivatal

Magyar és kárpát-medencei könyvtárakba kerülhetnek a nyugati emigrációban még fellelhető könyvtári és levéltári hagyatékok. A programot a MeH nemzetpolitikai államtitkársága indította a Balassi Intézettel közösen.

Hagyaték programot indít a Miniszterelnöki Hivatal (MeH) nemzetpolitikai szakállamtitkársága. A program célja a nyugati emigrációban még fellelhető könyvtári és levéltári hagyatékok megmentése. Első lépésként a magyar nyelv és kultúra terjesztését szolgáló Balassi Intézet koordinálásával felméri ezeket a hagyatékokat, amelyeket később magyarországi vagy kárpát-medencei magyar könyvtárakban kívánnak elhelyezni.

2009. november 26.

Felhívás a Rodostó programban való részvételre

A Magyar Köztársaság Miniszterelnöki Hivatala "fölslegessé vált örökségek" szomorú sorsa láttán hirdette meg a Rodostó programot, amelynek célja a hagyatékok feltárása és elsődlegesen az azokban fellelhető kulturális, tudományos értékeknek a külhoni közösségek javára való fordítása. A hagyatékoknak a Kárpát-medencébe való szállítása csak abban az esetben jöhet szóba, ha a hagyatéokra a diaszpórában élő magyar személyek, illetve szervezetek nem tartanak igényt, vagy olyan tudományos értéket képviselnek, ami alapján helyük mindenképpen valamely anyaországi múzeumban, levéltárban vagy könyvtárban lenne.

A program elindítói nagyon fontosnak tartják a magyar tudósok, írók, művészek diaszpórában alkotott, ott megjelent műveinek feltárását, összegyűjtését. Ezért nagyon örülnének az ezekre vonatkozó információknak is. A diaszpórában született alkotások konkrét (hazai vagy külföldi)

elhelyezéséről a beérkező észrevételek, konkrét javaslatok függvényében, azok feldolgozását követően tárgyal a program felelőse.

Kérjük, hogy a Rodostó programban való részvételre vonatkozó a javaslatokat, terveket és esetleges észrevételeiket 2009. november 26-ig juttassák el nagykövetségünkre, vagy a közvetlenül a program ímé címére: rodosto@mnyknt.hu!

[Gémesi Ferenc, a Miniszterelnöki Hivatal szakállamtitkárának levele a Rodostó program indításáról](#)

<http://mta.hu/cikkek/hataron-tuli-magyar-muhelyek-talalkozoinak-sorozata-126498/>
2010. január: Több szervezet, köztük az MTA közreműködésével elkészült egy kérdőíves felmérés, mely képet ad a nyugati diaszpórában élő magyarok hagyatékaival kapcsolatos helyzetről, számba veszi az örökségmentő feladatokat, javaslatot tesz a továbbiakra vonatkozóan (Rodostó program).

2010. január 28.)

A korábbi Rodostó program topik tartalma pár pontatlanságot tartalmazott, így íme a frissített, javított verzió - a programkoordinátor, Fischerné Fülöp Ildikó segítségével

Hunor

Tisztelt

Címzett

Ézúton továbbítom a Miniszterelnöki Hivatal Rodostó programmal kapcsolatos felhívását és a hozzá tartozó kérdőívet magyar és angol nyelven. Az angol nyelvű változatot az tette indokolttá, hogy az örökösök közül sokan nem ismerik led- illetve nagyszüleik, vagy éppen szüleik anyanyelvét, és sok esetben ők azok, akik nem tudnak mit kezdeni magyar nyelvű/vonatkozású hagyatékaikkal

Kérem, minél szélesebb körben terjessze a felhívást, és konkrét elérhetőségekkel, javaslatokkal, tervekkel - beleértve ezek személyi és anyagi vonzatait is – kapcsolódjon be a Rodostó programba. Az Ön/Önök választától függ a program hatékony, érdemben való folytatása. Csak konkrét adatok birtokában tudjuk előterjeszteni az örökségmentés-civitelezéséhez szükséges költséget

Ugyanakkor szeretnénk nyomatékosítani, hogy a program a „főlölegessé vált örökségek” szomorú sorsán (zúzda!) elbuzdulva indult el, és a hagyatékok feltárásán kívül, elsődleges célja azoknak az ottani közösség javára való fordítása. Csak abban az esetben gondolunk a Kárpát-medencébe való szállításukra, ha azt a diaszpórában élő magyar személyek/szervezetek nem igénylik, vagy olyan tudományos értéket képviselnek, hogy helyük mindenképpen valamely anyaországi múzeumban/levéltárban, könyvtárban lenne. Éppen ezért számítunk a segítségükre abban is, hogy határaikon belül „befogadókra” találunk, és ezekről tájékoztatnak bennünket. A "befogadás" megoldására is konkrét javaslatokra számítunk, annak anyagi vonzatával együtt

Ugyanakkor nagyon fontosnak tartjuk a magyar tudósok, írók, művészek diaszpórában alkotott/megjelent műveinek feltárását, összegyűjtését. Nagyon örülnénk, ha személyes kapcsolataid révén, ezekre vonatkozó információkat is szereznél illetve továbbítanád a címünkre. A diaszpórában született alkotások elhelyezéséről (MTA, valamely hazai levéltár múzeum, vagy éppen valamely kanadai szervezet, könyvtár, tudományos műhely stb.) a beérkező észrevételek, konkrét javaslatok függvényében, azok feldolgozását követően tárgyalunk.

Kérjük, amennyiben lehetséges, a javaslatokat, tervek és kitöltött kérdőíveket 2009. november 30-ig juttassa el a program címére: rodosto@mnyknt.hu

Közreműködésére feltétlenül számítunk. Kérem, igazolja vissza levelünk beérkezését.

Köszönettel:

Fischerné Fülöp Ildikó

Balassi Intézet

Programkoordinátor

MAGYARUL:

MINISZTERELNÖKI HIVATAL

KISEBBSÉG- ÉS NEMZETPOLITIKÁÉRT FELELŐS SZAKÁLLAMTITKÁR

A Rodostó Program résztvevőinek figyelmébe

Tisztelt Hölgyem, Uram!

Az elmúlt időszakban számos jelzés, megkeresés érkezett a Kárpát-medencén kívül élő magyarok részéről, akik aggodalmukat fejezték ki az általuk összegyűjtött könyvtárak, levéltárak, és más, a magyar nemzeti kulturális örökség részét képező dokumentumok sorsa miatt. Több szervezet is jelezte, hogy időről időre érkeznek hozzájuk magyar könyvek, amelyekkel önerőből nem tudnak mit kezdeni. Ugyanakkor érezzük a könyvtárak, dokumentumok megmentésére irányuló szándékot.

A kérdés összetett, és valószínűleg nem is lehet mindenkire érvényes, egységes eljárást kidolgozni és érvényesíteni. Vannak olyan távoli magyar közösségek, akik rendelkeznek magyar házzal, könyvtárral, és még arra is lehet esély, hogy a magyar nyelvű könyveknek lesznek olvasói. De az esetek többségében sajnos arra kell számítanunk, hogy a többedgenerációs magyarok nem fogják használni szüleik, nagyszüleik könyvtárát – legfőképpen a nyelvi korlátok miatt. Sokan szeretnék, ha a könyvek odajutnának, ahol szükség van rájuk – a Kárpát-medencében magyar nyelven oktató iskolákba, könyvtárakba.

Mi sem szeretnénk, ha a magyar könyvek zúzdába kerülnének, levéltárak, dokumentumok semmisülnének meg. Ezért indítjuk a Rodostó-programot, amelynek első lépéseként szeretnénk felmérni a jelenlegi helyzetet. A mellékelt kérdőív kitöltése és visszaküldése sokat segítene abban, hogy továbblépjünk.

A program lebonyolítója a Balassi Intézet, de együttműködünk valamennyi érintett magyarországi intézménnyel – a Magyar Tudományos Akadémiával, az Oktatási és Kulturális Minisztériummal, az Országos Széchényi Könyvtárral és másokkal. (A Magyar Tudományos Akadémia Határon Túli Magyarok Titkársága már eljuttatta a mellékelt kérdőívet a külső köztestületi tagoknak.)

A programnak külön e-mail címe van: rodosto@mnyknt.hu

Segítségét előre is köszönjük

Budapest, 2009. október 9

Üdvözlettel,
Gémesi Ferenc s.k.

Kérdőív

1. Tudomásuk szerint van-e igény tagszervezeteik, tagjaik körében a levélben jelzett, hagyatékmentő (könyvtármentő) tevékenységre?

Igen
 Nem

2. Véleményük szerint a (magyar vagy nem magyar származású) örökösök együttműködnének-e a hagyatékmentésben?

Igen
 Csak a magyar származásúak

Nem

3. Tapasztalataik vagy becslésük szerint a várható hagyatéki könyvtárak

a. milyen nagyságrendűek

100 kötet alatt

100 – 500 kötet

500 - 1000 köte

1000 kötet fölött

3. milyen összetételűek

szépirodalmi könyvek

albumok

szakkönyvek

egyedülálló vagy pótolhatatlan kiadványok

egyéb, és pedig

4. milyen nyelvűek

magyar

más nyelv, és pedig:

1. Lehet-e számítani a magyar nemzeti kulturális örökség (ideértve a történelmet és a tudományt is) szempontjából fontos

a. levelezésre

gen

iem

2. szakmai, tudományos dokumentumokra

gen

iem

3. a magyar emigráció történetére, szervezeti életére vonatkozó dokumentumokra

gen

iem

4. egyéb iratokra, dokumentumokra, tárgyi hagyatéokra

gen, és pedig

Nem

5. Van-e szándékuk, lehetőségük közreműködni e programban?

Igen

az érintettek pontos felmérésében,

szándékuk feltérképezésében,

ahogy a hagyatékok áttekintésében

és más formában, éspedig

Nem

6. Rendelkeznek-e az állományok felméréséhez értő (levéltáros, könyvtáros stb.), közreműködni akaró szakemberrel?

Igen

Nem

7. Tudnak-e olyan helyről, ahol az elszállításig e könyveket, iratokat stb. átmenetileg raktározni lehetne?

Igen, ingyenesen

Méltányos térítés mellett

Nem

8. Van-e lehetőség arra, hogy a tulajdonosok (vagy örökösök) egy előre megadott elérhetőségen jelezhessék, ha szükséges egy hagyatékok elszállítása?

Igen

Telefonszám

E-mail cím

Egyéb

Nincs

9. Van-e lehetőségük közreműködni az anyagok Magyarországra vagy határon túli magyar településekre való elszállításában?

Igen

Nem

10. Van-e kapcsolatuk olyan (pl. egyházi, jótékonyági stb.) szervezettel, amelyik ilyen jellegű szállítást egyébként is végez?

Igen, és pedig

Nem

11. Van-e kapcsolatuk határainkon kívüli magyar településekkel, szervezetekkel, intézményekkel (alapítványok, iskolák, könyvtárak stb.) akik részt vennének e tevékenységben, illetve akik igényt tartanának ilyen gyűjteményekre vagy azok egy részére (a Kárpát-medencében illetve a Kárpát-medencén kívül)?

Igen, és pedig

Nem

12. Kérjük, fejtsek ki a programmal kapcsolatos javaslataikat, észrevételeiket!

ANGOLUL

To whom the Rodosto-program concerns

Dear

Sir/Madam

In the recent times several Hungarians living outside the Carpathian basin have let us know that they are worried about their libraries, letters and other documents which are thought to belong to the Hungarian cultural heritage. Some organizations have also informed us that they get more and more Hungarian books and they are less and less able to receive and store them. At the same time we are aware of their intention to save their books and documents

Saving the above-mentioned books and documents is a rather complicated question, and it may not be possible to develop a unique method, which is acceptable usable all over the world. There are remote Hungarian communities which still have their own Hungarian Centres, libraries, even there may be readers in the future. However, we are sorry to realize that third, fourth or fifth generation Hungarians will not read the books collected by their parents or grandparents as they do not know the language. Many of them would like to have their books got there where they can be needed – into Hungarian schools and libraries in the Carpathian basin

We would not like to let Hungarian books get into paper-mills, letters, documents be destroyed. That is why we start the Rodosto-program, whose first step is a survey of the present situation. You could help us a lot by filling and returning the enclosed questionnaire

We are going to work together the interested Hungarian institutions – the Hungarian Academy of Sciences, the Ministry of Education and Culture, the National Széchényi Library and others, and the program will be run by the Balassa Institute. (The Secretariat of Hungarians Living Abroad of the Academy has already forwarded the questionnaire to the members of their External Public Body

The program has an e-mail address of its own: rodosto@mnyknt.hu

Your kind help will be highly appreciated.

Yours sincerely,

Gémesi Ferenc signed

Questionnaire

1. Do you know any persons or institutions/organizations who could be interested in the activities of the Rodosto-program mentioned in the letter?

Yes (Please, give their availability

|

No

2. Do you think the inheritors (of Hungarian or non-Hungarian origin) would co-operate in the Rodosto-program?

Yes

Only those of Hungarian origin

No

3. In your opinion in the libraries not wanted by the inheritors there are

1.

less than 100 volumes

100 – 500 volumes

500 – 1000 volumes

more than 1000 volumes

3. mainly literary works

albums
textbooks/handbooks
unique publications

4. other (Please, specify)

5. books in Hungarian

6. books in other languages (Please, specify)

7. Can we expect any of the following types of documents which represent an important contribution to the Hungarian national heritage (culture, history and science included)?

1. correspondence

Yes
No

2. special scientific documents

Yes
No

3. documents concerning the history and the organizations of the Hungarian emigration

Yes
No

4. other documents or objects

Yes (Please, specify)

|

No

5. Would you support the program in any of the following ways?

Yes

. finding the potentially interested people

i. surveying their intention

ii. assessing the collection

v. otherwise (Please, specify

)

No

5. Are there any experts, who could and would be able to assess the collections?

Yes

No

7. Do you know any place where the books and documents could be stores until they are delivered?

Free of charge

At a reasonable price

No

8. Is there a possibility (address, phone number, e-mail, etc.) for the inheritors to announce the need of delivery (of a collection)?

Address:

Phone number

e-mail:

Other:

9. Could you help in delivering the collections to Hungary or to a place outside Hungary in the neighbouring countries?

Yes

No

10. Do you know any organizations (church, charity, etc.), who deliver such kinds of collections?

Yes (Please, specify)

No

11. Do you know any organizations, institutions (foundations, schools, libraries, etc.) who would participate in the program or would receive collections (inside or outside the Carpathian basin)?

Yes (Please, specify)

No

12. Please, let us know your suggestions or remarks concerning the program

2010. május 4.

A Nyugati Magyar Tudományos Tanács (NyMTT) ülésének emlékeztetője

MTA Székház, Alelnöki tárgyaló (I. emelet); 2010. május 4. (kedd), 13.15 – 14.45

Jelenlévők:

Vizi E. Szilveszter, az MTA rendes tagja, az MTA korábbi elnöke;

Maróth Miklós, az MTA rendes tagja, az MTA alelnöke;

Gosztonyi György, az MTA külső tagja, a Nyugati Magyar Tudományos Tanács Elnöki Bizottság tagja,

Gulyás Balázs, az MTA külső tagja, a Nyugati Magyar Tudományos Tanács Elnöki Bizottság alelnöke,

Kúnos György, az MTA külső tagja, a Nyugati Magyar Tudományos Tanács Elnöki Bizottság tagja,

Pongor Sándor, az MTA külső tagja, a Nyugati Magyar Tudományos Tanács Elnöki Bizottság tagja,

Somogyi Árpád, az MTA külső tagja, a Nyugati Magyar Tudományos Tanács Elnöki Bizottság tagja,

Kucsera Tamás Gergely, a Nyugati Magyar Tudományos Tanács Elnöki Bizottság titkára.

Az ülés levezető elnöke: Maróth Miklós, az MTA rendes tagja, az MTA alelnöke.

A NyMTT megjelent tagjain és titkárán kívül jelenlévők továbbá:

Balogh Balázs;

Csernai László, az MTA külső tagja;

Görömbei András, az MTA rendes tagja, a Magyar Tudományosság Külföldön Elnöki Bizottság (MTA MTK EB) elnöke;

Györffy Balázs;

Fischerné Fülöp Ildikó, Rodostó Program;

Hottovy Tibor, az MTA külső tagja;

Ivanics Mária, SZTE;

Joó Kinga, MTA NTKF;

Kontra Miklós, MTA MTK EB tagja;

Kulcsár-Szabó Ernőné, MeH;

R. Várkonyi Ágnes, az MTA levelező tagja;

Schubert Gabriella, az MTA külső tagja

Tarnóczy Mariann, MTA HTMT;

Uhrin Richárd,

Vaskovics László, az MTA külső tagja.

Maróth Miklós akadémikus megnyitja az ülést, köszönti a megjelenteket, illetve megerősíti a napirendet.

A napirend:

1.) *Az ülés megnyitása, a napirend véglegesítése, MTA alelnöki köszöntő, bizottsági alelnöki tájékoztató* – Maróth Miklós, az MTA rendes tagja, az MTA alelnöke; Gulyás Balázs, az MTA külső tagja, a Nyugati Magyar Tudományos Tanács Elnöki Bizottság alelnöke,

2.) *Megemlékezés Györgyey Takács Kláráról és Gyarmathy Györgyről, az NyMTT Tanácsadó Testületének néhai tagjairól* – Kucsera Tamás Gergely, az NyMTT titkára

3.) *Beszámoló az NyMTT – utolsó ülése óta eltelt időszakában folytatott – tevékenységéről* – Kucsera Tamás Gergely, az NyMTT titkára

4.) *Tervek és lehetőségek: a Stratégiai Tanácsadó Testület* – Kúnos György, az MTA külső tagja, az NyMTT, valamint a Stratégiai Tanácsadó Testület tagja

5.) *Tájékoztató a Rodostó Programról* – Fischerné Fülöp Ildikó, a Program koordinátora

6.) *Egyebek, konzultáció*

2011. január

RODOSTÓ PROGRAM

SZAKMAI BESZÁMOLÓ

A Miniszterelnöki Hivatal Kisebbség- és Nemzetpolitikáért Felelős Szakállamtitkársága 2009-ben bízta meg a Balassi Intézetet a Kárpát-medencén kívül élő magyarok hagyatékának megőrzésére irányuló program előkészítésével. A szakértői egyeztetések¹ során mindenki egyetértett abban, hogy a program hatékonyabb lehet, ha nevet kap – így született meg a Rodostó-program név. (A Nemzeti Kulturális Alap keretében, hasonló céllal elindított Ithaka-program Odüsszeusz feltételezett szülőhelyéről kapta nevét. A program 1998. és 2003. között évi 20 millió Ft-os költségvetéssel, pályázati úton tette lehetővé hagyatékok hazaszállítását.)

A **Rodostó-program** bekerült a köztudatba, az alábbiakban a teljesség igénye nélkül felsoroljuk azokat a fórumokat, amelyek a Kárpát-medencén túli külhoni magyar akadémikusokhoz és köztestületi tagokhoz, a nyugati szervezetek/társaságok vezetőihez, valamint a magyar külképviseletekhez eljuttatott körlevélen kívül, tájékoztatást adtak a programról:

- Magyar Online (2009. november 11-én közzétette Gémesi Ferenc szakállamtitkár levelét és a lehetséges hagyatékok felmérése céljából összeállított kérdőívet magyar és angol nyelven)
- Bécsi Napló (2009. szeptember – október: Papp László: A külföldön élő magyarok hagyatéka)
- Nyelvünk és Kultúránk (2010/3. szám: Papp László: Felhívás a magyar könyvekért)
- American Hungarian Foundation – Amerikai Magyar Alapítvány, New Brunswick, NJ, USA
- Nyugati Hírlevél, New Orleans, USA (2010. január 28. – Bika Julianna szerkesztő)
- Szigeti Magyarság – New Issue, Kanada (Miska János szerkesztő)
- Argentínai Magyar Hírlap – Periodico Hungaro de la Argentina, Buenos Aires (Haynalné Kesserű Zsuzsanna szerkesztő)
- Magyar Élet, Ausztrália (2010. július 29-én megjelent számában Kardos Béla felteszi a kérdést: *Kik folytatják az előző kormányzat Miniszterelnöki Hivatala által kezdeményezett Rodostó Programot?*)
- Magyar baráti társaságok/csoportok levelező listái, amelyekről a felvetett kérdésre visszajelző nyugati magyarok tájékoztattak (a levelező listák a címjegyzékeknél megtalálhatók)

A kérdéssel májusi ülésén foglalkozott a Nyugati Magyar Tanács, a Magyar Tudományos Akadémia elnökének tanácsadó testülete.

¹ Az egyeztetéseken a MeH, a KüM, az MTA, a Balassi Intézet, az OKM, az OSZK, a MOL és az Anyanyelvi Konferencia képviselői vettek részt

A beérkezett válaszokból kiderült (ld. a program első szakaszát lezáró szakmai beszámolót), hogy a kérdést mindenki rendkívül fontosnak tartja, a kezdeményezést üdvözik, de a program tényleges megvalósításához kevés gyakorlati segítséget adnak. Nem kapunk képet a lehetséges hagyatékok tartalmáról sem. **Az eredeti elképzelés szerint, amelyet a Kárpát-medencén kívül élő, magyar nyelvű könyvtárral rendelkező értelmiség² fogalmazott meg, meg kell akadályozni, hogy a magyar könyvek a magyarul még olvasó generáció halála után zúzdába kerüljenek, a könyvek jussanak el oda, ahol használni tudják/fogják őket, vagyis a Kárpát-medence iskoláiba, könyvtáraiba.**

Ez az elképzelés azonban eredeti formájában aligha valósítható meg, többek között az alábbiak miatt:

- a szállítás költségeinek jelenleg nincs fedezete
- a szállítmányok raktározására, továbbszállítására jelenleg nincs infrastruktúra
- a hagyatékok sorsát igazán szívükön viselő magyarok elöregedtek, nem képesek ekkora munka elvégzésére, a magyarul már nem, vagy alig olvasó örökösöktől pedig nem várható el a hagyatékok átnézése, válogatása
- a Kárpát-medencei könyvtárak, iskolák az elmúlt 20 évben jelentős könyvadományokat kaptak, ezért nem csak a lehetséges adományozók, hanem a befogadók igényeit is ismernünk kellene.

A program előkészítő szakasza, ha nem is a várt eredménnyel, de lezárult. A nyugati magyarság tájékoztatott a hagyatékok sorsáról, jelezte, hogy segítség nélkül nem, vagy csak elenyésző mértékben, esetlegesen tudja megoldani a helyzetet. Továbblépni csak forrás mellérendelésével lehet. A folytatás, jobban mondva a program tényleges beindítása előtt számos kérdést kell tisztázni.

Ki legyen a program koordinátora? Erre a szerepre mindenképpen a **Balassi Intézet** látszik a legalkalmasabbnak, mivel

- a létrehozásáról szóló 309/2006.(XII.23.) Kormányrendelet szerint *a nemzetpolitikai prioritások hatékony képviselője, a stratégiai összehangolt kommunikáció, a határon inneni és túli magyarság kulturális értékeinek és kapcsolatainak ápolása, fejlesztése, a magyar-magyar kapcsolatok folyamatos fejlesztése elsődleges nemzeti érdek, az ezzel összefüggő egyes állami feladatokat pedig a Balassi Intézetnek kell ellátnia*
- központi hivatal, felügyeletét a minden szempontból koordinatív szerepet betöltő közigazgatási és igazságügyi miniszter látja el
- felelős a külföldi magyar intézetek igazgatásáért
- alaptevékenysége keretében
 - közreműködik a határon túli magyarok és az anyaország közötti kulturális, oktatási kapcsolatok ápolásában és elősegíti magyar nemzeti identitásuk megőrzését
 - együttműködésre törekszik a külföldön élő magyarokkal, azok hivatalos szerveivel, valamint a hungarológiával és a tudományos-technológiai kérdésekkel foglalkozó személyekkel

² Többnyire az MTA külső és külső köztestületi tagjai

Kik vegyenek részt a program lebonyolításában? Mindazok, akik az előkészítésben is részt vettek, az alábbiak szerint:

- **Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium** (úgy is, mint a programot kezdeményező MeH jogutódja) – költségvetésében biztosíthatja (legalábbis részben) a szükséges forrásokat
- **Külügyminisztérium** – tájékoztat, szervez, részt vesz a szállításban³
- **Nemzeti Erőforrás Minisztériuma** (az OKM jogutódja) – a Kárpát-medencei pedagógusszövetségek, központi könyvtárak útján felmérheti az intézmények tényleges igényeit, a Nemzeti Kulturális Alapon keresztül pályázati úton forrást biztosíthat a program céljaira
- **Magyar Tudományos Akadémia** – tájékoztatja a kérdésben leginkább érintett külső és külső köztisztviselői tagokat, segítségükkel szélesíti a lehetséges adományozók körét, részt vehet a tudományos értékű hagyatékok felmérésében és megfelelő elhelyezésében
- **Országos Széchenyi Könyvtár, Magyar Országos Levéltár, 56-os Intézet**, történelmi, irodalmi és egyéb intézetek – szakmai segítséget nyújthatnak a hagyatékok felméréséhez és a tudományos értéket képviselő hagyatékok elhelyezéséhez
- **Anyanyelvi Konferencia** – kapcsolatrendszere révén segíti a program végrehajtását, részt vesz a lebonyolításban

Hogyan épüljön fel a program? Több kérdésben kell döntést hozni, amelyekre csak javaslatot tehetünk.

Honnan, mit és hova érdemes szállítani? Bár úgy tűnik, a hagyatékok elpusztulásának kérdése elsősorban a tengerentúli magyarságot foglalkoztatja, valószínűleg nincs értelme válogatás nélkül hazaszállítani a hagyatékokat. Több helyen, elsősorban az Amerikai Egyesült Államokban, ahol az utolsó népszámláláskor 1,3 millióan vallották magukat magyarnak, léteznek a magyar könyvek gyűjtésével is foglalkozó intézmények, a legjelentősebb a New Brunswickban 1955 óta működő **Amerikai Magyar Alapítvány (American Hungarian Foundation)**. Könyvtárának munkáját az Országos Széchenyi Könyvtár és a Magyar Fullbright Bizottság egyezménye alapján, éveken át Fullbright - ösztöndíjas segítette. (honlap: www.ahfoundation.org) A Nyugati Hírlevél 140. október 1-jén megjelent számából megtudhatjuk, hogy **Magyar Örökség Alapítvány** névvel *államilag bejegyzett, új non-profit szervezet alakult az öböl-környéki magyarság szolgálatára, amelynek legfőbb célja a magyar kultúra és hagyományok ápolása és terjesztése, mind a magyarság, mind az amerikai nagyközönség irányába.* (honlap: <http://hhf-sf.com/>)

Magyar Házak vannak Kanadában, Ausztráliában és Dél-Amerikában is, néhol jelentős könyvmennyiség halmozódott fel, katalogizálásukat, tárolásukat egyre nehezebben tudják megoldani. Haynalné Kesserű Zsuzsanna, a Buenos Aires-i Magyar Ház könyvtárosa és az Argentínai Magyar Hírlap szerkesztője (honlap: <http://epa.oszk.hu/amh>; <http://efolyoirat.oszk.hu/amh>; www.argentinaimagyarhirlap.blogspot) évek óta kéri az anyaország segítségét. Az Alapítvány San Franciscot és környékét kívánja átfogni.

³ Az Oslo-i Magyar nagykövetség honlapján magyar és angol nyelven olvasható a Rodostó Programról szóló tájékoztató. Ezt minden nagykövetség feladatává kellene tenni.

Izraelben hagyaték/könyvtármentő feladatot lát el a magyar anyanyelvű zsidóság Emlékmúzeuma (Cfáton, honlap: www.hjm.org.il).

A tengerentúli könyvtárak esetében az első lépés a könyvvállomány számbavétele, katalogizálása lenne. Ezt meg lehetne valósítani egy **ösztöndíj program** keretében (a Fullbright - ösztöndíjhoz hasonló módon). Magyar könyvtáros utazhatna ki 1-6 hónapra, a repülőjegyet és minimális havi ösztöndíjat kellene biztosítani, amennyiben a magyar közösség biztosítja az elszállásolást, és hozzájárul az ellátáshoz.⁴ Az ösztöndíjasok a könyvtárakban végzett katalogizálás mellett esetleg magán hagyatékok felmérését is elvégezhetnék, amennyiben ezek elérhető távolságban vannak a könyvtártól, és a helyiek is segítenének az ezzel járó munka megszervezésében. Célszerű lenne kontinensenként legalább 1-1 ösztöndíjas (az Amerikai Egyesült Államokban minimum 2 ösztöndíjas) kiküldése, de kezdetként - az Amerikai Egyesült Államokon kívül - bár oda, ahol hosszú ideje rendkívüli munka folyik, és évek óta jelzik/várják a segítséget, például Buenos Airesbe. *A Balassi Intézet tevékenységéhez kapcsolódóan ösztöndíj-rendszert tart fenn és működtet*, erre a célra is lehetne ösztöndíjat kiírni.

Emellett gondoskodni kell egyes **kimagasló tudósok, művészek, stb. hagyatékáról**, ne következhesek be még egyszer az, ami a Selye-hagyatékkal történt. Ez az MTA feladata lehet, annál is inkább, hogy a MTA Nyugati Magyar Tanácsának nyári ülésén ezt meg is fogalmazta. Részlet a MTA NYMT ülésének jegyzőkönyvéből:

- „A bizottság titkára 2010. évi – bizottsági elnök által jóváhagyott – munkaterv szerint az előző munkaterv alapján az NyMTT folytatja a Rodostó Program támogatását, kezdeményezve a felajánlott anyagok (iratok, stb.) rendszerező feldolgozását; ennek általános lehetőségeit mutatja be Náray-Szabó Gábor akadémikusnak, az Akadémiai Könyvtár főigazgatójának Külső Tagok Fórumát tartandó előadása is.”
- „A Rodostó Programhoz kapcsolódóan Maróth Miklós akadémikus elmondta: szükségesnek találja egy kortárs magyar konzervatív filozófiai kutatócsoport felállításának kezdeményezését, amelynek alapja a Molnár Tamás, Lukács János, Kékesi János életművek hazahozatala (kéziratok magyarországi) gondozása lehetne. A jelenlévők egyetértettek a felvetéssel. A jelenlévők javasolták továbbá, hogy a nyugati magyarság tudományos teljesítményét is gyűjtsék, gondozzák a Magyar Tudományos Művek Tárában (MTMT).”

Ösztöndíjas könyvtárrendezésre, feltérképezésre egyes hagyatékok hazaszállítására **Európában** is szükség lehet a fentiekhez hasonló módon, de itt a könyvtárak szállítása lényegesen könnyebb. Egyrészt kisebbek a távolságok, másrészt az Európai Unió kereteiben viszonylag rugalmasan (akár egy személygépkocsi csomagtartójában) lebonyolítható kisebb tételek szállítása, erre mindenki számos példát tudna felsorolni. De a külképviseletek, külföldi magyar intézetek, tanszékek, lektorátusok is felvállalhatják a feladatot, hiszen egyébként is létezik a közlekedés az országok között.

A legnehezebb a magyarországi logisztika biztosítása. A potenciális hagyatékozók azt szeretnék, ha Magyarországon lenne egy fogadó szervezet, amelyik a könyveket eljuttatja a Kárpát-medencei intézményhez. Korábban a **Pro Hungaris Alapítvány** látott el hasonló feladatokat. Az Alapítvány jelenlegi lehetőségeit nem ismerjük. Megoldás lehet az is, ha a Nemzeti Kulturális Alap vagy más szervezet célzott pályázatot ír ki az 1998 és 2003 között létező Ithaka-programhoz

⁴ A kulturális tárcának már volt hasonló, sikeres programja Bécsben.

hasonlóan, amelyik lehetővé teszi, hogy egy magyar (magyarországi és/vagy Kárpát-medencei) intézmény befogadjon egy meghatározott szállítmányt. Ezáltal lerövidül a hagyaték útja, és közvetlenné válik az adományozó valamint a befogadó kapcsolata.

A program II. szakasza - bár a hazai partnerekkel folytak az egyeztetések a támogatás lehetőségeiről - továbbra is a figyelemfelkeltés, helyzetfelmérés szintjén maradt. A felhívásra jelentkezteteket körlevelekben tájékoztattuk, hogy továbbra is bízzanak a program érdemi folytatásában (CD mellékelve):

- ***Húsvéti körlevél – 2010. március*** (csatolva a program első szakaszát lezáró szakmai beszámoló is)
- ***Tájékoztató körlevél – 2010. július***
- ***Karácsonyi körlevél – 2010. december***

A Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium (a program elindítójának jogutódja) e kérdésben felelős munkatársaival, Szoták Szilviával és Dr. Kocsis Attilával folytatott megbeszélésünk eredményeképpen, első körben három könyvtár- és levéltárosi ösztöndíj (kettő az Egyesült Amerikai Államokba és egy Argentínába) biztosítása került költségvetési tervezetükbe. A Balassi Intézet tervbe vette hungarológus gyakornokok ösztöndíjainak biztosítását a nyugati diaszpóra területeire, akik a magyar nyelv és kultúra oktatása mellett, a hagyatékok rendezésében is kivehetnék részüket. Ezenkívül az intézet teljes hálózatával, kulturális intézeteivel, lektorátusaival – lehetőségei szerint - segítené a hagyatékmentési programot. Amennyiben a terveket jóváhagyják, ezekkel az ösztöndíjakkal megkezdődhet az érdemi munka, és várhatóan a felleltározott, szelektált hagyatékok szállítására és elhelyezésére is lesz megoldás.

Az ösztöndíjasok és a programot tovább folytatók munkáját nagymértékben segítheti, a nyugati diaszpóra visszajelzéseiből összeállított/rendszerezett anyag (CD mellékelve):

- ***A Rodostó programra való felhívás/körlevél;***
- ***A Rodostó programra való felhívás/körlevél címzettjeinek jegyzékei;***
- ***A felhívásra jelentkeztettek jegyzéke*** – elérhetőségeiket, pontos címeiket és a nyugati magyarság életében betöltött szerepüket tartalmazza (2009/2010.);
- ***Megoldott kérdések*** – a hagyatékmentés sikeres próbálkozásait összegzi a visszajelzésekből, országok szerint, az adatközlőket és azoknak a nyugati magyarság életében betöltött szerepét és elérhetőségeit feltüntetve;
- ***Elrendezésre váró hagyatékok*** – azokat a jelzéseket összegzi, amelyek rendezésre váró hagyatékokról tájékoztattak, országok szerint, az adatközlőket és azoknak a nyugati magyarság életében betöltött szerepét és elérhetőségeit feltüntetve;
- ***Mellékletek*** – a fenti jegyzékeket kiegészítő, könyvjegyzékeket, részletesebb beszámolókat, cikkeket, tanulmányokat, elektronikusan elmentett műveket tartalmaznak;
- ***A Nyugati Magyar Tudományos Tanács 2010. május 10-i ülésének jegyzőkönyve*** – napirendjén a Rodostó program is.

Budapest, 2011. január

Fischerné Fülöp Ildikó
programkoordinátor

Richly Gábor
oktatási és tudományos
főigazgató-helyettes

2011. november 17.

Megalakult a Magyar Diaszpóra Tanács

...A kormányfő kereszténydemokrata helyettese a most létrejött Diaszpóra Tanácsról kiemelte: eddig a nyugati magyarság szempontjai háttérbe szorultak, elsikkadtak, ezért is fontos, hogy külön megjelenhessenek, és az őket foglalkoztató kérdések ne legyenek alárendelve a Kárpát-medencei magyarság más típusú kihívásainak....

2013. január 3.

Pályázati felhívás Kőrösi Csoma Sándor Program ösztöndíjra

A Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Nemzetpolitikai Államtitkársága pályázatot hirdet az alábbiak szerint.

1. A pályázat célja

A Magyar Diaszpóra Tanács 2011. november 17-én elfogadott Alapító Nyilatkozata megállapította, hogy „A diaszpórában élő magyarságnak – húsz évvel a rendszerváltoztatás után – végre kellő figyelmet kell kapnia a nemzetpolitikában. A nemzeti ügyek kormánya elkötelezett az iránt, hogy az új Alaptörvényben az egységes magyar nemzetre megfogalmazott felelősségviselést a diaszpóra tekintetében is megvalósítsa.”

Célunk az, hogy kiépüljön a külhoni magyar közösségeknek egy olyan intézményrendszere, amely az egyének és közösségek integrációja révén hozzájárul a magyar önazonosság és a magyar nemzet összetartozásának erősítéséhez. Jelen programot annak érdekében hoztuk létre, hogy a diaszpóra magyarságának magyar nyelvtudását fejlesszük, a magyar közösségekben való tevékenységet és a Magyarországgal való kapcsolattartást ösztönözzük, azaz a magyar identitást megerősítsük.

Ennek érdekében olyan, a nemzet iránt elkötelezett, közösség-szervező tevékenységekben jártas fiatalok pályázatait várjuk, akik segítenek e cél elérésében.

A *KIM Nemzetpolitikai Államtitkársága* által létrehozott *Kőrösi Csoma Sándor Program* célja a diaszpóra és az anyaország magyarsága közti kapcsolatok erősítése. Az ösztöndíj keretében azt szeretnénk elérni, hogy magyarországi fiatalok látogassanak el a diaszpóra közösségeihez, segítsék értékőrző munkájukat és tájékoztatói, közösségépítő tevékenységükkel erősítsék a Magyarországhoz való kötődésüket.

2013. máj. 9.

Kedves Ili!

.....

A visszhangja annak, hogy itt voltatok az nagyon jó. A gyerekeknek rettentően tetszettek az előadások, amit vendégek tartottak, a tanárok elváltak képedve a sok jó és hasznos könyvektől amit nagyon köszönnek és mondták, nagyon sok könyv van, amit fognak használni az órákon is.

A könyveket vagy két hete használják a gyerekek. Nálunk ha az iskolák ajándékozott könyveket kapnak azok csak úgy nem állhatnak a polcokon, így azt kell tennem, hogy összeírom minden egyes könyvnek a címét és szerzőjét amiknek árát is kell adjak (ezen fel is vagyok háborodva), azt le kell fordítanom ukránra ezt be kell vigyem Szőlősrre a járási központunkba és be kell regisztráltanom, s majd ezt követően be kell hogy vezessem egy inventarizációs könyvbe. Szóval hosszú folyamat.

A szoftvert elkezdtem használni, de erre csak a tábor ideje alatt lesz időm, amikor már a gyerektől összeszedem a tankönyveket. Ebbe a szoftverbe annyit sajnálok, hogy nem tudok ukrán betűkkel is gépelni mert bele tudnám vinni az egész könyvtári állományomat. Én azt gondoltam, hogy ez megoldható lesz.

.....

Üdv. Mónika!

2013. június 04.

dr. Vraukóné Lukács Ilona

Nyíregyháza

Kedves Ilona Asszony!

A könyvtárosok világtalálkozója számomra igen tanulságos volt és amikor a második napon a felszólalásomban beszéltem a Genfi

Magyar Könyvtárról, akkor már szinte kész tényként említettem, hogy a gyűjteményünk valószínűleg Kárpátalján található helyét, ott kerül jó kezekbe.

Azóta tudom, mennyit tett már a Kárpátaljai Magyar Iskolai Könyvtárakért Alapítvány keretében. Mellékelem a rólunk szóló kis cikket, melyet az itteni magyar közösség tájékoztatására írtam az elmúlt két évben. Ha szakmailag nem is igen mond újat, talán elég jól tükrözi könyvtárunk szerepét a genfi kulturális életben és a mostani gondjainkat.

Ebben a hónapban kell a fontos döntéseket meghozni a könyveink jövőjéről és ha kell, megszervezni azok szállítását Nyíregyházára.

Június közepén jelentkezek újra, hogy a részleteket megbeszéljük és a gyakorlati kérdésekben megállapodjunk.

Tisztelettel üdvözlöm, Mercz László

Genfi Magyar Könyvtár

Bibliothèque Hongroise de Genève
Chemin Terroux 21. 1218 Le Grand-Saconnex Suisse
Mob. +41 79 962 25 12 - bibliohun@bluewin.ch - www.bibliohun.ch
MERCZ Laszlo
Chemin Ami-Argand 3. 1290 Versoix Suisse
Tel. +41 22 791 04 59 - Mob. [+41 79 624 15 23](tel:+41796241523) - laszlo.mercz@bluewin.ch

2013. június 05.

Kedves László!

Nagyon kedves Öntől, hogy megkeresett, holott én ígértem a bejelentkezést. (Nem olyan egyszerű egy dolgozó nő, egy családanya élete stb. S nálunk, a munkahelyen most az átlagosnál is nehezebb az élet)

Jóleső dolog, hogy tájékozódott alapítványunk munkájáról is. Nagyon szeretem ezt csinálni, s nagyon sok jó ember csatlakozott hozzánk. Egy zenetanárnő azt mondta, kész kulturális perverzió, amit csinálunk. Ha tudná, hogy milyen utakon közlekedünk, hogy milyen körülmények közé megyünk helyenként... Ugyanakkor olyan sokat kapunk lelkileg, hogy azt el sem lehet mondani!

S bizonyára az sem véletlen, hogy Ön odajött hozzám a Parlamentben az ebédnél

Eloolvastam írását, de azt hiszem, kb. ugyanígy képzeltem el a dolgokat az elmondása alapján. Nagyon remélem, hogy a lehető legjobb megoldást sikerül majd megtalálni! Azt szeretném kérdezni, hogy a könyvekről egy elektronikus úton átküldhető lista nincs véletlenül? Szívesen megnézném!

Üdvözlöm és várom majd újra a jelentkezését:

Ilona

2013. június 05.

Kedves Ilona Asszony!

A könyvekről azt a listát tudom küldeni, ami a nagy revízió előtti állományt tükrözi, szerzők szerinti sorrendben. Ez ugyan nem egy igazi kivonat a mostani katalógusból, de mutatja a gyűjtemény jellegét. Szűcs András barátunk készítette, aki a könyvtárunk informatikusa. A fejleményekkel hamarosan jelentkezem.

Tisztelettel, László
2013. június 14.

Kedves Ilona Asszony!

Szeretnék néhány további adatot megadni a Kárpátaljára szánt könyvekről, melyek hasznosak lehetnek a szállításhoz és a befogadáshoz.

A becsült adatok a következők (plusz mínusz 10 %):

Könyvek száma 11 550

Polc folyóméter 250

Banános-karton doboz 210

Súly 5250 kg

Volumen 10 köbméter

A gyűjtemény mintegy 95%-ban fel van dolgozva az ISIS adatbázisban, mely jelenleg Windows XP rendszeren működik (a számítógépet is szállítjuk). Egy más rendszerbe való konvertáláshoz tudunk segítséget nyújtani.

Meg tudjuk szervezni a szállítást Genf és Nyíregyháza között egy utánfutós kamionnal. Erre június utolsó hetében kerülhetne sor (utána valamikor augusztusban lehetne).

Most tehát szeretném megkérni, hogy igazolja vissza, hogy ez az időpont megfelelne-e és milyen formalításra lenne szükség. Mi nyilván fedezzük a szállítás költségeit és készítenénk egy szép hivatalos ajándékozó levelet.

Ehhez kellene az alapítvány vagy a könyvtárunk pontos neve, címe, elérhetőségei.

A konferencián találkoztam és szót váltottam terveinkről Zselinszky Lászlónéval is, aki már tudott a Csengerbe küldött többi könyvről. Ha jónak látja, természetesen megoszthatja velem a terveinket.

Tisztelettel üdvözlöm,

Mercz László

2013. június 15.

Kedves László!

Egyszerűen lehengerlő ez a gyorsaság!

Nyilván a körülmények is sürgetik. Csak éppen most összegzem az intézkedéseket Oplatka Gábor levelének megszületése óta történeteiről (2008. április), s azt kell tapasztalnom, hogy sok dolog történt, de megoldás igazából nem született. Ha érdeklí, szívesen elküldöm, ha összeállt. Természetesen a mi kettőnk találkozásával zárul a történet. Nem is zárulhatna jobban.

A lényeg.

Az épület, ahová a raktározást tervezem, nem az én közvetlen ismerősömé. Kedden reggel kapok választ, hogy akkor véglegesíthető-e a bérbevétel, s akkor én azonnal írok önnek. Igenlő válasz esetén (csodálkoznék, ha nem az lenne), működik a június vége. Ha esetleg nemleges, akkor viszont helyet kell keresnem, akkor csak az aug marad.

Jobb lenne a június nekem is, mert a nyáron könnyebben kapok segítséget a pakoláshoz, válogatáshoz is.

Megnéztem a listát. Magam is látom, hogy egy része a könyveknek, valószínű, hogy nem kerül majd át Kárpátaljára, de ez már a mi feladatunk, hogy megoldjuk, ill. megfelelőképpen hasznosítsuk.

A www.kamika.hu oldalon mindent megtalál az alapítványunkról. Ha mégsem, akkor küldöm, amire esetleg még szükség van.

Melyik nap lenne az érkezés napja?

Részünkről semmi más nem szükséges, mint az ajándékozó dokumentum. Meg hogy kik és hányan érkeznek, ez-e az uticél kifejezetten, vagy vmi más feladattal van az út összekapcsolva?

A raktár címe az más lesz. A szomszéd település: Nyírtelek.

A Csengerbe küldött könyvekről van vmi írásos anyaga, amit esetleg át tud küldeni?

Természetesen szólok Évának is.

Üdvözlettel: Ilona

2013. június 23.

Kedves László!

A raktár rendben van, várja "lakóit"!

A legfontosabb, hogy a segítséget meg tudjam szervezni, mire a szállítmány megérkezik. Tud esetleg már időpontot mondani, hogy mely napon érkeznek?

Üdvözlettel: Ilona

2013. június 26.

Kedves Ilona,

Nagyszerű!

Kis gondunk van a szállítás megszervezésével, de remélem, hogy július első felében meg tudjuk csinálni. Kis türelmet kérnék.

Amint pontos időpontot tudok, azonnal jelentkezem, hogy legyen idejük a fogadás megszervezésére.

Addig is tisztelettel üdvözlöm, László

2013. június 26.

Kedves László!

Semmi gond a türelemmel.

Biztos vagyok benne, hogy nem egyszerű dolog.

A Jóisten a jó ügy mellé mindig odarendeli a segítséget, ebben bízson!

Amikor Önöknek a legalkalmasabb, akkor várjuk szeretettel!

Én a nyáron nem utazom hosszabb időre sehová

.....

Ami biztos: Július 7-10. Kárpátalja - a könyvtárosok nyári továbbképzésén leszek

.....

Több olyan fix program, mely nem módosítható a szállítmány miatt, egyelőre nem látszik.

Kívánom a támogató erőket a szállítás megszervezéséhez!
Ilona

Ilona Dr Vraukóné Lukács <kamika07@gmail.com> jún. 9.

címzett: Eva

Kedves Éva!

A mellékelt levelet kaptam Tőled még 2008-ban. Akkor én válaszoltam is, hogy túl kicsik vagyunk ahhoz, mármint az alapítvány, hogy ezt a feladatot megoldjuk.

Érdekelne azonban nagyon, hogy mi lett a könyvek sorsa! Sikerült-e eljuttatni Budapestre, s merre ment tovább?

Indult most egy ösztöndíjprogram, ahhoz nagy segítség lenne a válaszod. S már az alapítványunk is nagyobb léptekkel dolgozik, talán lehetne újragondolni a könyvek sorsát, ha még aktuális.

A pályázat, s egy hamarosan megjelenő cikk miatt nagy szükségem lenne a gyors válaszra, amit előre is köszönök!

Üdvözlettel: Vraukóné Lukács Ilona

Mail Delivery Subsystem <mailer-daemon@googlemail.com> jún. 9.

címzett: saját magam

Üzenet lefordítása

Kikapcsolás a következő nyelvhez: angol

Delivery to the following recipient failed permanently:

evapiller@terra.com.br

Ilona Dr Vraukóné Lukács <kamika07@gmail.com> jún. 9.

címzett: **30desetembro**

Tisztelt Dénes Úr!

Az Önnek most továbbított levelemmel kerestem meg Pillerné Évát, de a levél visszajött. Az internetet böngészve gondoltam, talán Ön segíthet abban, hogy Éva címét megkaphassam, vagy levelemet továbbítsa neki,

Köszönettel és üdvözlettel: Vraukóné Lukács Ilona (www.kamika.hu)

Ilona Dr Vraukóné Lukács <kamika07@gmail.com> jún. 12.

címzett: evapiller

Kedves Éva!

Még a 2008-ban kapott leveledben szereplő címre írtam neked 9-én, hiába. Küldtem levelet másnak is, értesítsen, az is eredménytelen volt, Most véletlenül rábukkantam egy internetes oldalra, ahol megtaláltalak ezzel a címmel. Remélem, ez már eljut hozzád!

Nagyon várom visszajelzésedet!

Köszönettel: Vraukóné Ilona

Kedves Éva!

A mellékelt levelet kaptam Tőled még 2008-ban. Akkor én válaszoltam is, hogy túl kicsik vagyunk ahhoz, mármint az alapítvány, hogy ezt a feladatot megoldjuk.

Érdekelne azonban nagyon, hogy mi lett a könyvek sorsa! Sikerült-e eljuttatni Budapestre, s merre ment tovább?

Indult most egy ösztöndíjprogram, ahhoz nagy segítség lenne a válaszod. S már az alapítványunk is nagyobb léptekkel dolgozik, talán lehetne újragondolni a könyvek sorsát, ha még aktuális.

A pályázat, s egy hamarosan megjelenő cikk miatt nagy szükségem lenne a gyors válaszra, amit előre is köszönök!

Üdvözlettel: Vraukóné Lukács Ilona

Eva Piller jún. 17. (11 napja)

címzett: saját magam

**Kedves Ilona, remélem, hogy a ma küldött leveletem megkaptad.
Öllelek, Pillerné Tirczka Éva**

Ilona Dr Vraukóné Lukács <kamika07@gmail.com> jún. 17. (11 napja)

címzett: Eva

Kedves Éva!

Nagyon köszönöm a visszajelzésedet!

Igen megkaptam, aminek nagyon örülök!

Tehát működik a kapcsolat kettőnk között!

Ilona

Ilona Dr Vraukóné Lukács <kamika07@gmail.com> jún. 20. (8 napja)

címzett: Eva

Éva!

Már ha így sikerült egymásra akadnunk ismét, megírnád nekem néhány sorban, hogy mi lett a sorsa azoknak a könyveknek amelyekről az előzőekben mellékelt levelemben írtam? Most is elküldöm.

Ha minden igaz, akkor a jövő héten érkezik egy szállítmány Svájcból, a Genfi Magyar Könyvtárból. Valójában most lesz valóság az, amiről öt évvel ezelőtt elkezdünk levelezni.

Most egy pályázat keretében útnak indultak néhányan, felmérni a magyar nyelvű könyvállományt Amerikába, Ausztráliába, meg néhány Ny-európai országba. Kíváncsi vagyok, milyen eredménnyel zárnak majd.

Jómagam is szívesen elbogarásznék egy ilyen érdekes és ritka gyűjteményben. Nagyon várom a genfi könyveket is, mert legalább látjuk, hogy milyen jellegűek.

Várom a leveledet és nagy szeretettel üdvözöllek!

2013. június 13.

Tisztelt Vraukóné Ilona!

Elolvastam a csatolt levelet, de nem kaptam korábban ilyen tartalmút. Ahogy látom, ez egy 2008-as levél, jómagam pedig 2009. novemberétől vagyok a cserkészszövetség vezetője, de a korábbi vezetéstől sem kaptam erről információt.

Vagyis nem tudom, mi lett a könyvekkel.

HA megtud valami újabbat, ami érinthet bennünket is, kérem, téjékoztasson.

Üdvözlettel:

Popovics Pál